

Vårdval primärvård uppföljning januari-april 2022

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Sammanfattning	3
Resultat	7
Trygga norrbottningar med god livskvalitet	7
Hälsosamtal 40-, 50- och 60-åringar.....	7
Vaccinering mot säsongsinfluensa.....	8
Efterkontroll av nyförlösta.....	8
Hembesök till familjer med nyfött barn.....	8
Telefontillgänglighet.....	8
Medicinsk bedömning inom tre dagar	8
Riskbedömning av levnadsvanor hos riskgrupper	9
Samtalsbehandling vid psykisk ohälsa.....	10
God, nära och samordnad vård	10
Digitala chattar.....	10
Digitala utomlänskontakter.....	10
Våld i nära relation	11
Läkemedelsgenomgång	11
Samordnad individuell plan SIP	11
Filialer och servicepunkter.....	12

Bakgrund

Vårdval Norrbotten infördes 1 januari 2010 med utgångspunkten att invånarna själva skall ges möjlighet att välja hälsocentral. Alla aktörer i vårdvalet, oavsett driftsform, har samma uppdrag, de ska leverera en kvalitativt god primärvård utifrån regionens beställning. Hälsocentralerna ska erbjuda en trygg och säker vård och uppfylla samma krav på kvalitet, kompetens och tillgänglighet. Beställarens uppföljning har fokus på att länets befolkning får en primärvård som är jämlik och håller hög kvalitet. Uppföljningen utgår från uppföljningsplanen och resultaten redovisas i delårs- och årsrapporter. Resultaten finns tillgängliga kontinuerligt och transparent för samtliga hälsocentraler i Region Norrbottens datalager. Rapporterna är könsuppdelade för att ge möjlighet att analysera om det förekommer skillnader som tyder på ojämlikhet. Listningsläget och redovisning om vårdvalsersättning är transparent och finns tillgängliga för hälsocentraler via regionens listningssystem LISA. Sammanställning av resultat per tertial och år tillhandahålls samtliga hälsocentralsledningarna samt divisionschef för division Nära.

Sammanfattning

I Norrbotten fanns det 29 hälsocentraler, fram till sista april. Av dessa drevs 24 i egen regi och fem hälsocentraler drevs av privata företag. Covid 19 pandemin har fortsatt att ha en påverkan på verksamheterna i form av hög sjukfrånvaro. From 1 maj 2022 har det ägt rum en sammanslagning av Mjökuddens och Stadsvikens hälsocentraler. Sammanslagningen är påbörjad i april månad och kan påverka resultatet.

Norrbottens hälsosamtal har under perioden genomförts för fem procent av länets 40-, 50- och 60-åringar. Det är 17 hälsocentraler som påbörjat arbetet med hälsosamtal vilket är fler än jämförbar period 2021 då 12 hälsocentraler utfört hälsosamtal.

Det är totalt 55 procent av länets befolkning över 65 år som vaccinerat sig mot säsongsinfluensa denna vintersäsong jämfört med föregående vintersäsong (48%).

Fem av länets hälsocentraler når målet för efterkontroll av nyförlösta kvinnor. Länsnittet är 69 procent vilket är lägre jämfört med samma period förra året (72%). Målet för hembesök hos familjer med nyfött barn nås av 11 hälsocentraler. Länsnittet är 63 procent vilket är en försämring jämfört med samma period förra året (78%).

Länsnittet för telefontillgänglighet under perioden är 82 procent vilket är högre än samma period 2021 (81%). Nationellt är telefontillgängligheten 89%. Björknäs ligger på en tillgänglighet på endast 47 procent. Det är skickat en begäran om rättelse och en handlingsplan är upprättad.

Länsnittet för medicinsk bedömning inom tre dagar ligger på 93 procent varje månad vilket är något bättre jämfört med förra året (92 %). Det finns ingen skillnad mellan könen. Norrbotten ligger väl till jämfört med riket, som ligger på 81 procent (mars). Snittet för perioden varierar mellan hälsocentralerna, där Kiruna har lägst genomsnitt med drygt 72 procent och Piteå hälsocentral har högst genomsnittlig andel med 100 procent.

Tretton av länets hälsocentraler når målet att 70 procent av riskgruppen för att utveckla hjärt-kärlsjukdom har fått frågor om sina levnadsvanor. Det är

totalt knappt 69 procent av riskgruppen som tillfrågats, vilket är något högre jämfört med samma period förra året (68%). Inom gruppen är det vanligare att män (67%) än kvinnor (61%) får samtal/frågor om levnadsvanor. Det är samma skillnad mellan könen som föregående år.

Fem hälsocentraler når målet att 60 procent av riskgruppen för att utveckla psykisk ohälsa har fått frågor om sina levnadsvanor. Det är färre än i fjol vid samma tidpunkt (nio). Totalt i länet har 52 procent av riskgruppen fått frågor om levnadsvanor, det är en minskning jämfört med samma period förra året (53.5 %). Det finns en mindre skillnad mellan hur kvinnor och män tillfrågas om sina levnadsvanor (kvinnor 49% och män 50%).

Under januari-april har 1656 kvinnor och 667 män deltagit i någon form av samtalsbehandling, vilket är 404 personer färre än jämförbar period 2021. Det är stor variation i hur samtalsbehandling används vid länets hälsocentraler.

Under november-februari 2021/2022 har 10778 st digitala utomlänsvårdkontakter tagits via Internet. Det är en minskning jämfört med samma period förra året (10901 st). 70 % av digitala utomlänsvårdkontakter gjordes av kvinnor och 30% av män.

Det är 2816 patienter som har tillfrågats om våld i nära relation under januari-april, vilket är något fler jämfört med samma period förra året (2760). Av de som tillfrågats är 65 procent kvinnor och 35 procent män. Det är 385 kvinnor och 97 män som uppgett tidigare eller aktuell våldsutsatthet, 18 barn har bevittnat våld. Det är sex fler än samma period i ifjol. Ny indikator som följer andel patienter som är tillfrågade om våld i nära relation per hälsocentral. Det är 21 hälsocentraler som har en registrering på mellan en procent upp till sex procent. Åtta hälsocentraler har lägre än en procent. För läkemedelsgenomgång till personer 75 år eller äldre, med fem eller fler uthämtade läkemedel är målet att 50 procent av målgruppen ska ha haft en läkemedelsgenomgång senaste året. Länsnitt för läkemedelsgenomgång till målgruppen är 36 procent vilket är en liten ökning jämfört med samma period 2021 (35%). Kvinnor och män har fått läkemedelsgenomgångar i samma omfattning. Sex hälsocentraler når målet vilket är en förbättring jämfört med resultaten per 2021 då tre hälsocentraler nådde målet.

Länets hälsocentraler har varit delaktiga i sammanlagt 428 samordnade individuella planer under perioden januari-april. Det är färre, jämfört med samma (516) period förra året och ännu färre än 2020 (577). I 75 procent av planerna har patienten deltagit i planeringen, det är något mindre än under samma period 2021 (77%). Vid 73 procent av planerna finns fast vårdkontakt dokumenterad. Det är ett något sämre resultat än 2021, då det var 75 procent.

Det finns beviljades medel till ytterligare 11 filialer och 12 servicepunkter under 2022. Av dessa är sex filialer i drift och sju servicepunkter. Den största anledningen till att alla inte är startade beror på svårigheter att hitta lokaler. Harads har fortsatt igång sin verksamhet som servicepunkt. Under perioden har 5397 vårdkontakter skett vid länets filialer samt 336 vårdkontakter vid servicepunkterna. Anledningen till den stora ökningen av besök står filialen i Kiruna för. Det är kvinnorna (57%) som ha besökt filialerna i större utsträckning än männen. Det är lika stor andel kvinnor som män som har besökt servicepunkterna.

Allmänt

I Norrbotten finns under perioden 29 hälsocentraler. Av dessa drivs 24 i regionens regi. Fem hälsocentraler drivs av privata företag. Tre hälsocentraler inom Praktikertjänst AB; Cederkliniken i Piteå, Vårdcentralen NorraHamn i Luleå och Norrskens hälsocentral i Vittangi med filialer i Kiruna och i Karasuolo. De övriga två är Gällivare hälsocentral samt Hermelinen vårdcentral i Luleå. Gällivare hälsocentral har bytt ägare under perioden.

Det är 40 478 norrbottningar (16%) som är listade vid en privat hälsocentral. De flesta listade vid Hermelinen vårdcentral kommer från Luleå och Boden men det finns listade vid Hermelinen som geografiskt sett tillhör samtliga övriga hälsocentraler förutom Norrskenet i Vittangi.

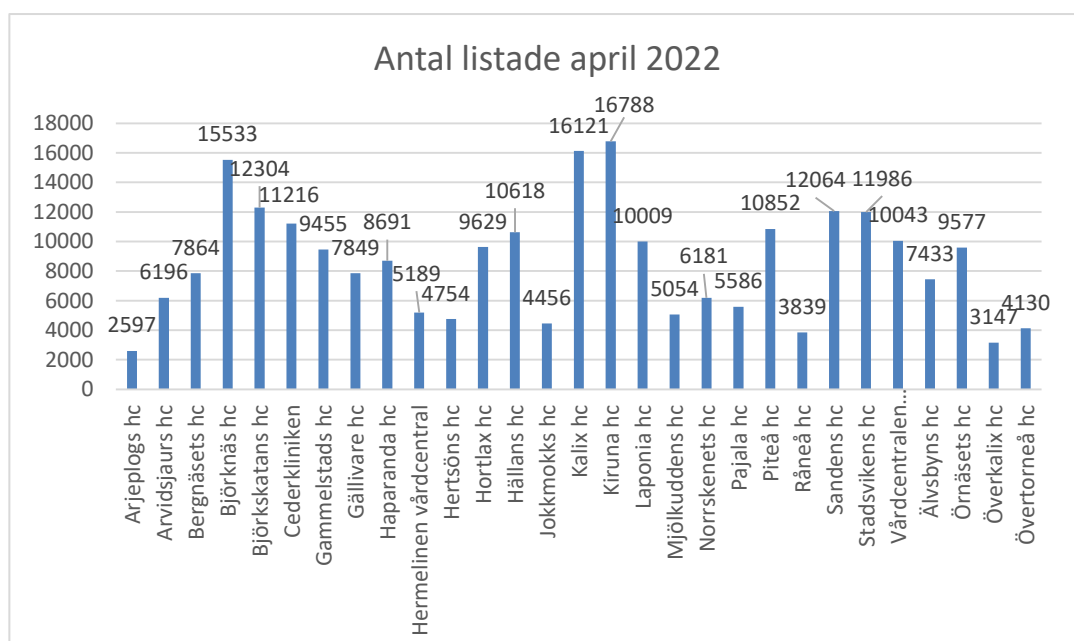

Diagram 1. Antal listade per hälsocentral april 2022

Tio av länets hälsocentraler har fler än 10 000 listade. Kiruna hälsocentral är störst med 16 788 listade. Sex hälsocentraler har färre än 5 000 listade. Fem av dessa hälsocentraler är verksamma i glesbygd eller på mindre ort, en finns i Luleå: Hertsöns hälsocentral. Arjeplog hälsocentral är minst med 2 597 listade personer.

Den vårdpeng/vårdvalsersättning som hälsocentraler får månadsvis står för huvuddelen av hälsocentralens intäkter. Vårdpengen bygger på ålderskapitering 65 procent, socioekonomiskt index (CNI) 10 procent och vårdtyngd (ACG) 25 procent. Länssnittet för var och en av dessa tre kvoter är 1,0 och kvoterna fastställs månadsvis.

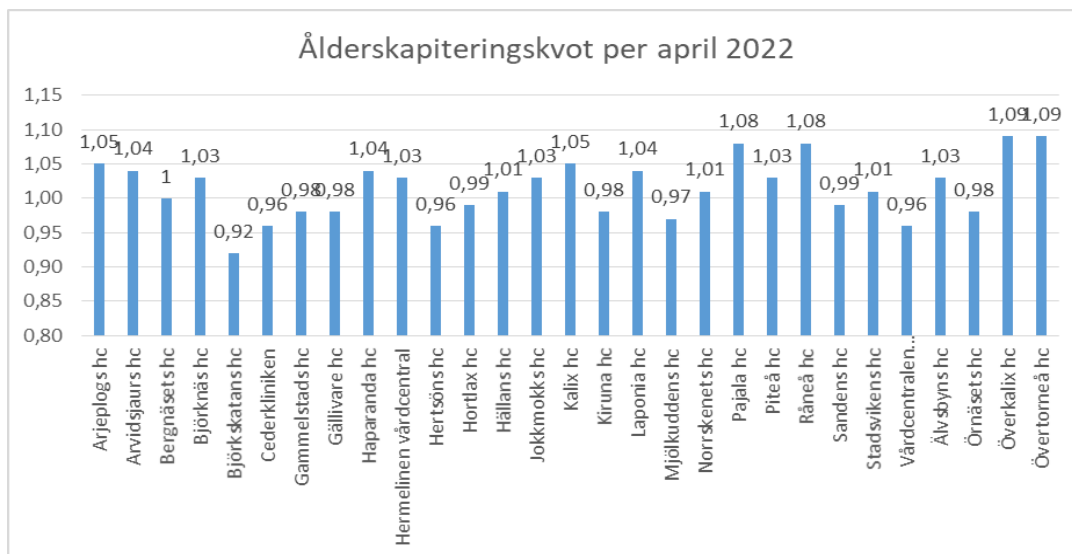

Diagram 2. Ålderskapiteringskvot april 2022

Den äldsta befolkningen finns i glesbygd vilket avspeglar sig i ålderskapiteringskvoten. Högsta kvoterna finns i Överkalix och Övertorneå.

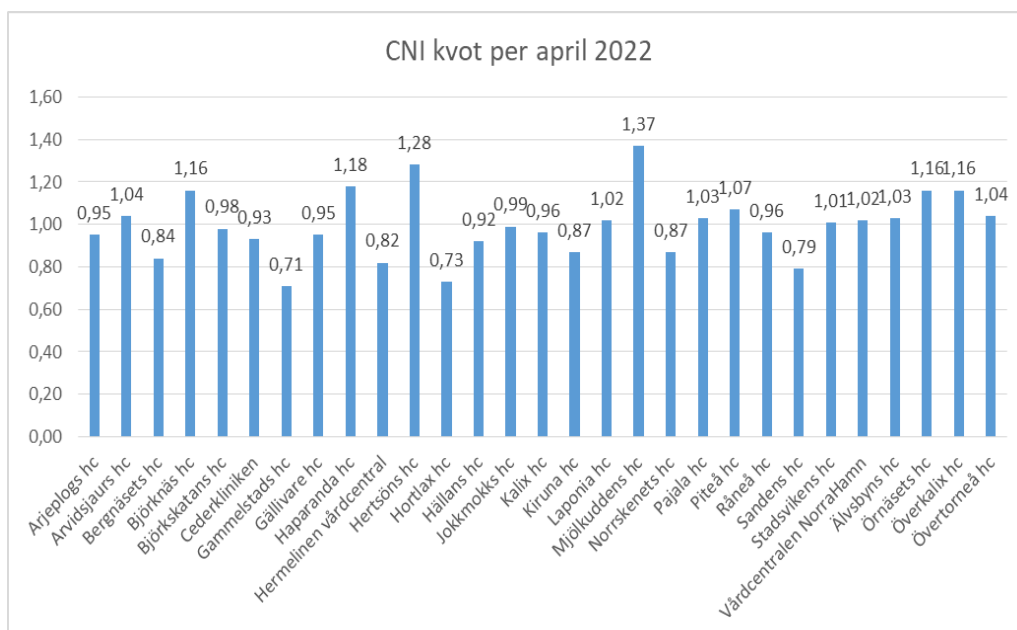

Diagram 3. CNI-kvot april 2022

Då socioekonomiskt index bygger på olika variabler såsom exempelvis hur många ensamstående med barn, arbetslösa, ensamstående över 65 år eller utlandsfödda som är listade vid hälsocentralen varierar underlaget till kvoten mellan hälsocentralerna. Mjölkkudden, Hertsön samt Haparanda hälsocentraler har de högsta värdena i länet.

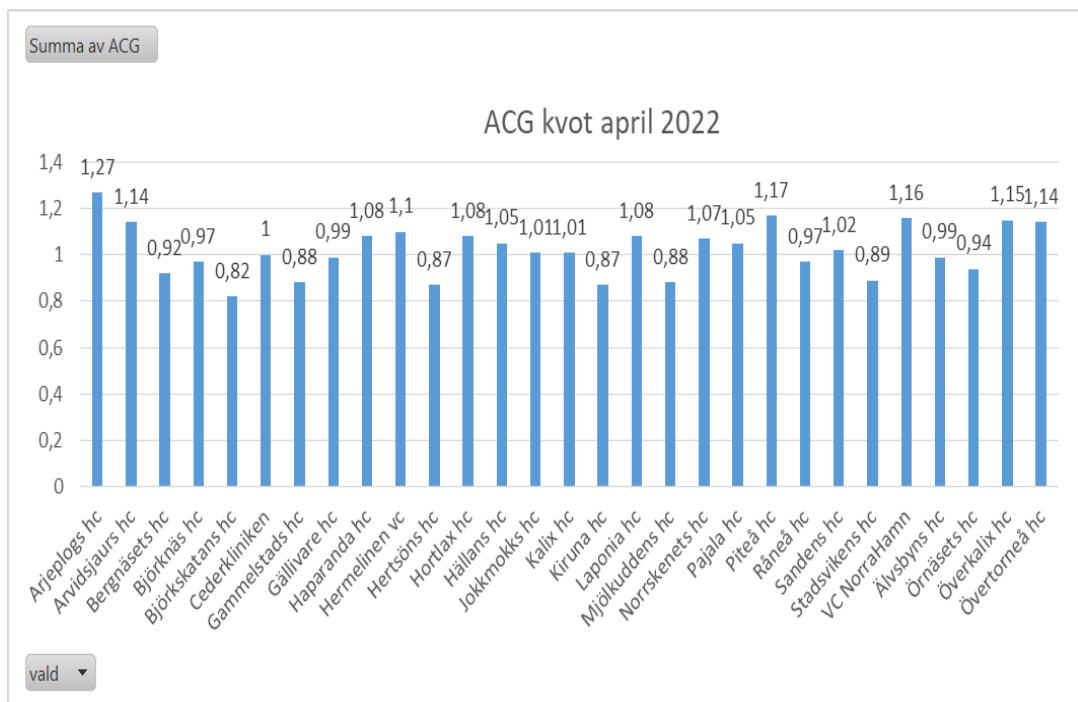

Diagram 4. ACG-kvot april 2022

ACG mäter vårdtyngd utifrån diagnoser hos hälsocentralens listade patienter de senaste 18 månaderna. Då vårdtyngden ofta påverkas av ålder korrelerar ACG-kvoten mer med ålderskapiteringskvoten än vad CNI-kvoten gör. Högsta värdena finns i Arjeplog, Piteå och Vårdcentralen NorraHamn samt Överkalix.

Resultat

Trygga norrbottningar med god livskvalitet

Hälsosamtal 40-, 50- och 60-åringar

Norrbottens hälsosamtal är en riktad hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande intervention på befolkningsnivå med huvudsyfte att minska insjuknandet i hjärt- och kärlsjukdom. Det är bara 17 hälsocentraler som påbörjat arbetet med hälsosamtal vilket är färre än jämförbar period 2021 då 12 hälsocentraler utfört hälsosamtal. Totalt har 445 (375) samtal genomförts i länet. Målet är att 35 procent av länets 40-, 50- och 60-åringar ska ha deltagit i hälsosamtal under 2022. Det är Norrskenet hälsocentral som ligger i topp, där har 29% av målgruppen genomfört ett hälsosamtal Totalt i länet har 5 procent av 40-, 50- och 60-åringar deltagit i hälsosamtal, varav det är 247 kvinnor och 200 män som har genomfört samtal. Fördelat per åldersgrupp har 6 procent av länets 60-åringar, 4 procent av 50-åringar och 4.5 procent av 40-åringar genomfört hälsosamtal hittills under 2022. Första tertialen liknar fjolåret.

Vaccinering mot säsongsinfluensa för personer 65 år och äldre november 2020-februari 2021.

Det är totalt 55 procent av länets befolkning över 65 år som vaccinerat sig denna vintersäsong jämfört med föregående vintersäsong 48 procent.

Efterkontroll av nyförlösta

Efterkontrollen ger den nyförlösta tillfälle att prata om hur förlossningen upplevts. Kontroll av bristningar samt knipförmåga utförs så att kvinnan inte ska få komplikationer framöver. Fem av länets hälsocentraler, når målet att 85 procent av nyförlösta kvinnor varit på efterkontroll inom föreskriven tid. Länsnittet är 72 procent vilket är högre jämfört med samma period förra året (62%).

Hembesök till familjer med nyfött barn

Målet för hembesök hos familjer med nyfött barn är 75 procent. Länsnittet är 69 procent vilket är en förbättring jämfört med samma period förra året (68%). Målet nås av 16 hälsocentraler. Det är en generell förbättring av resultatet. Vid Hermelinen, Bergnäset och Stadsviken pågår rekryteringar till BVC, därav det låga resultatet.

Telefontillgänglighet

Det är fortfarande sviktade telefontillgänglighet vid ett antal hälsocentraler, orsaken är främst relaterat till sjukskrivningar samt vård av barn. Länsnittet för perioden är 82 procent vilket är något bättre än jämfört med 2021 (81%). Nationellt ligger snittet på 89 procent. Det är femton hälsocentraler som under perioden har en telefontillgänglighet med i snitt 90 procent eller mer. Björknäs hälsocentral har lägsta genomsnittet för perioden med 47 procent. Det är begärt en rättelse av Björknäs hälsocentral. Handlingsplan är upprättad. Andel uppringda inom 6 timmar har ett genomsnitt på 80 procent. Hortlax och Cederkliniken har bäst genomsnittligt resultat på 97.5 procent.

Medicinsk bedömning inom tre dagar

Medicinsk bedömning inom tre dagar är en indikator i den förstärkta vårdgarantin för primärvården och innebär att patienter som kontaktar primärvården för ett nytt eller försämrat hälsoproblem har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar. Bedömningen ska göras av en läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Målet är att 100 procent av de som söker primärvård ska få en medicinsk bedömning inom tre dagar. Länsnittet är 93 procent, vilket är högre än 2021, då genomsnittet låg på 91 procent. Norrbotten ligger väl till jämfört med riket, där snittet är 81 procent. Mellan hälsocentralerna varierar den genomsnittliga tillgängligheten för perioden, där Kiruna har lägst snitt med 72 procent och Piteå hälsocentral har högst genomsnittlig andel med 100 procent. Det finns ingen skillnad mellan könen i vårdkontakten.

Riskbedömning av levnadsvanor hos riskgrupper

Två riskgrupper av patienter är målgrupp för levnadsvaneåtgärder. Den ena gruppen är patienter med diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt som löper risk för hjärt-/kärlsjukdom. Den andra gruppen omfattar patienter med psykisk ohälsa (depression, ångest och sömnstörning). Indikatorer som följs är andel patienter med dokumenterad riskbedömning av sina levnadsvanor inom områdena alkohol, fysisk aktivitet, matvanor och tobak samt andel dokumenterade åtgärder för personer med konstaterad risk. Mål för personer med risk för hjärt-/kärlsjukdom är att 70 procent av riskgruppen ska ha en journalförd riskbedömning inom levnadsvaneområdet. Av patienter med identifierad risk ska 60/80 procent ha fått en kvalificerad åtgärd. Mål för personer med risk för psykisk ohälsa är att 60 procent av riskgruppen ska ha en journalförd riskbedömning inom levnadsvaneområdet. Av patienter med identifierad risk ska 50/70 procent ha fått en kvalificerad åtgärd. Prestationsmedel delas ut till de hälsocentraler som når de fastställda målen.

Riskgrupp diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt

Tretton av länets hälsocentraler når målet att 70 procent av riskgruppen har fått frågor om sina levnadsvanor. Det är totalt 69 procent av riskgruppen som tillfrågats, vilket är nivå med 2021 (68%). Inom gruppen är det vanligare att män (67%) än kvinnor (61%) får samtal om levnadsvanor. Det är samma skillnad mellan könen som föregående år. För att få ta del av prestationsersättningen för åtgärder måste målet att ha ställt frågor till 70 procent av riskgruppen ha uppnåtts. Målet för åtgärder vid identifierad risk har två nivåer; 60 procent respektive 80 procent av personer med risk för ohälsa ska ha fått åtgärder för att minska risken. Det är 13 av hälsocentralerna som uppfyllt kravet att fråga 70 procent av riskgruppen om levnadsvanor, når målet att 60 procent av personer med identifierad risk fått åtgärder. Tio hälsocentraler når även målet att ha gjort åtgärder för 80 procent av personerna med identifierad risk. VO södra Norrbotten når alla målen och har en väldigt liten variation.

Riskgrupp depression, ångest och sömnstörning

Målet är att 60 procent av riskgruppen ska ha fått frågor om levnadsvanor, detta uppnås av åtta hälsocentraler. Totalt i länet har 52 procent av riskgruppen fått frågor om levnadsvanor, det är en minskning jämfört med samma period förra året (53.5%). Det finns ingen skillnad mellan könen om frågan ställs. I arbetet med levnadsvanor ingår att personer med konstaterad risk för psykisk ohälsa ska få åtgärder i primärvården för att minska risken att utveckla ohälsa. För att få ta del av prestationsersättningen för åtgärder måste målet att ha ställt frågor om levnadsvanor till 60 procent av riskgruppen uppnåtts. Målet för åtgärder har två nivåer; 50 procent respektive 70 procent av personer med risk för psykisk ohälsa ska ha fått åtgärder för att minska risken. En hälsocentral når målet på 50 procent och sex hälsocentraler når målet på 70 procent.

Samtalsbehandling vid psykisk ohälsa

Tillgången till samtalsbehandling varierar över länet. På vissa orter samverkar hälsocentralerna och resurserna för samtalsbehandling är koncentrerade till några hälsocentraler. Detta kan påverka resultatet för de olika hälsocentralerna. Under perioden har 1656 kvinnor och 667 män deltagit i någon form av samtalsbehandling, vilket är 404 personer färre än jämförbar period 2021. Det är 90 patienter som fått behandling via iKBT (internetbaserad kognitiv beteendeterapi). Variation är stor i hur samtalsbehandling används vid länets hälsocentraler och det är generellt färre personer i glesbygd som tagit del av behandlingsmetoden.

God, nära och samordnad vård

Digitala chattar

Breddinförandet av digitalen (oktober 2021) visar ett ökat antal chattar. Av de som har chattat i digitalen under 2022, är 64 procent kvinnor.

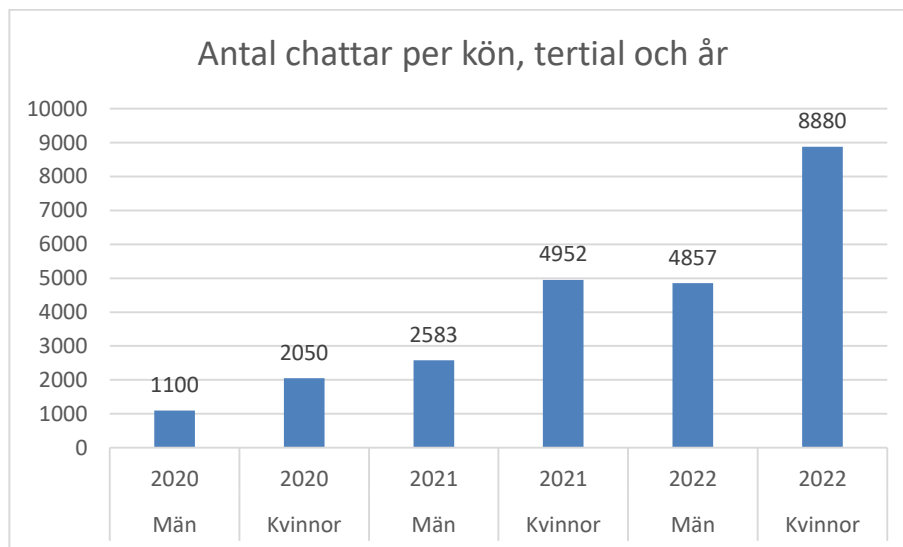

Diagram 4. Digitala chattar 2020-2022 per kön, tertial och år

Digitala utomlänskontakter

Under perioden november 2021-februari 2022 har det i genomsnitt varit 2692 digitala utomlänskontakter per månad. Totalt 10 778 chattar. Under motsvarande period ifjol låg genomsnittet på 2725 kontakter, totalt under perioden 10 901 chattar. Kostnader för utomlänsvårdkontakter november 2020-februari 2021 är 1,010 mnkr. Motsvarande period ifjol låg kostnaden på 1,122 mnkr. Det är en minskning, som kan ha samband med breddinförandet av digitalen.

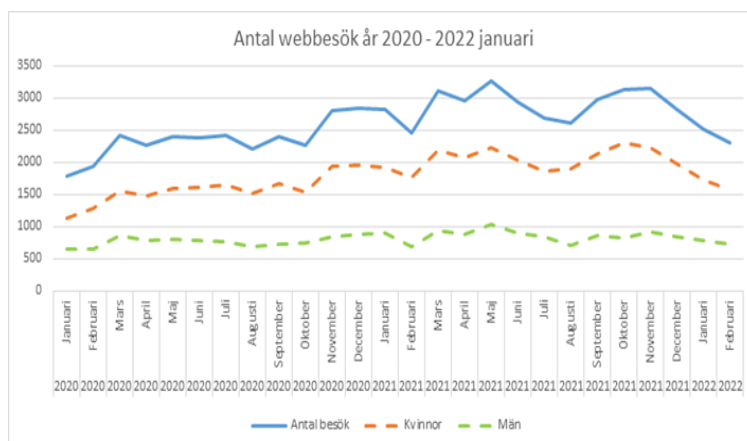

Diagram 5. Utomlänsvårdkontakter via Internet

Mer än två tredjedelar av digitala utomlänsvårdkontakter gjordes av kvinnor och knappt en tredjedel av män.

Våld i nära relation

Det är 2816 patienter som har tillfrågats om våld i nära relation under 2022, vilket är något fler jämfört med samma period förra året (2760 st). Andelen tillfrågade om våld i nära relation, på hälsocentralerna, varierar mellan 0 procent och 6 procent av hälsocentralernas listade patienter. Högst andel tillfrågade finns vid Arjeplogs och Norrskensnets hälsocentral. Det är åtta hälsocentraler som har lägre än en procent tillfrågade. Av de som tillfrågats är 65 procent kvinnor och 35 procent män. Det är 385 kvinnor och 97 män som uppgett tidigare eller aktuell våldsutsatthet, 18 barn har bevittnat våld. Den nya indikatorn mäter andel i förhållande till listade.

Läkemedelsgenomgång

Äldre patienter med många förskrivna läkemedel och/eller med läkemedelsrelaterade problem ska ha en årlig dokumenterad läkemedelsgenomgång. Målet är att 50 procent av patienter 75 år eller äldre, med fem eller fler uthämtade läkemedel, har en dokumenterad läkemedelsgenomgång på sin hälsocentral. Indikatorn mäts för de senaste tolv månaderna bakåt. Länsnitt för läkemedelsgenomgång till målgruppen är 36 procent vilket är en ökning jämfört med 2021 (35%). Kvinnor och män har fått läkemedelsgenomgångar i samma omfattning. Sex hälsocentraler når målet; Arjeplog, Cederkliniken, Gällivare, Jokkmokk, Laponia samt Stadsviken. Det är en förbättring jämfört med resultat ifjol, då tre hälsocentraler nådde målet.

Samordnad individuell plan SIP

Enligt Lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård, som trädde i kraft 1 januari 2018, ska de patienter som behöver insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst, få en samordnad individuell planering i samband med utskrivning. Länets hälsocentraler har varit delaktiga i sammanlagt 428 samordnade individuella planer under 2022. Det är färre jämfört med samma period förra året (516) I

75 procent av planerna har patienten deltagit i planeringen och i 73 procent av planerna finns fast vårdkontakt dokumenterad.

Filialer och servicepunkter

Det är 11 filialer och 12 servicepunkter som har beviljats ersättning via nationella medel 2022. Av dessa är det nu sex filialer och sju servicepunkter i drift. Anledningen till att alla inte är i drift beror på svårigheter att hitta lokaler, men det råder även problem med att bemanna. Under 2022 har 5397 vårdkontakter skett vid länets filialer, det är betydligt fler än 2021 (1379). Det är filialen i Kiruna som står för den stora ökningen av besök vid filialerna. Vid servicepunkterna har det varit 336 vårdkontakter, det är fler än vid samma tidpunkt i fjol (280). Vid filialerna är det en större andel kvinnor som har besökt dem, 57 procent. Det är lika stor andel kvinnor som män som har besökt servicepunkterna.